

ΕΡΩΤΗΣΗ

Αθήνα, 19 Φεβρουαρίου 2025

ΠΡΟΣ: Τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΜΑ: «Η ανάθεση έρευνας και εκμετάλλευσης του ορυχείου αντιμονίου στη Χίο σε ανάδοχο εταιρεία, χωρίς προηγούμενη ενδελεχή διερεύνηση των πιθανών μη αναστρέψιμων συνεπειών σε περιβάλλον, δημόσια υγεία και οικονομία βρίσκει σύσσωμη την κοινωνία του νησιού οργισμένη και αντίθετη»

Σύσσωμη η κοινωνία της Χίου, από τον Ιούλιο του 2024 βρίσκεται σε μεγάλο αναβρασμό, μετά την επίσκεψη της Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας για να «συζητήσει τις προοπτικές εκμετάλλευσης και αξιοποίησης των ορυχείων αντιμονίου στην περιοχή της Κέραμου και των Αγιασμάτων».

Η Κοιλιάδα των Αγιασμάτων στη βόρεια Χίο είναι ένα τοπίο ανεπιτήδευτης φυσικής ομορφιάς. Το όνομά της το οφείλει στην ιαματική πηγή που αναβλύζει στο βορειότερο σημείο του νησιού. Η δε ανατολική πλευρά της Κοιλιάδας Αγιασμάτων είναι περιοχή Natura.

Στη συνάντηση του επιτελείου του υπουργείου με τους πολίτες της Χίου που έλαβε χώρα σε ανοιχτή συνέλευση τον Ιούλιο του 2024, δόθηκαν υποσχέσεις και διαβεβαιώσεις ότι θα ληφθεί σοβαρά υπόψη η γνώμη της τοπικής κοινωνίας, με την παρότρυνση, μάλιστα, να θέσουν τα ερωτήματά τους και τους προβληματισμούς τους για τα οποία θα λάβουν απαντήσεις από το υπουργείο.

Ωστόσο, όπως αποδείχθηκε έκτοτε, η διαβούλευση αυτή ήταν προσχηματική. Οι κάτοικοι της Χίου βρέθηκαν προ τετελεσμένων όταν αιφνιδίως στις 25 Σεπτεμβρίου 2024 δόθηκε σε δημόσια διαβούλευση το σχέδιο του διαγωνισμού, σύμφωνα με το οποίο η υπό εκμίσθωση έκταση, από τη Βολισσό και προς τα βόρεια, περιλαμβάνει 9,02 τετραγωνικά χιλιόμετρα για έρευνα και εκμετάλλευση. Στη συνέχεια, τον Ιανουάριο του 2025, δημοσιεύτηκε η «Προκήρυξη δημοσίου διεθνούς ανοικτού διαγωνισμού σε δύο φάσεις:

- Φάση Α: Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος με καταληκτική ημερομηνία την 10η Μαρτίου του 2025.

- Φάση Β: Πρόσκληση Υποβολής Δεσμευτικών Προσφορών για την εκμίσθωση των δικαιωμάτων έρευνας και εκμετάλλευσης μεταλλευτικών ορυκτών του Ελληνικού Δημοσίου επί τμήματος έκτασης 9,02 τ. χλμ του Δημόσιου Μεταλλευτικού Χώρου Νήσου Χίου, Δήμου Χίου, Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου», εντός του δεύτερου τριμήνου 2025.

Μετά την ολοκλήρωση της δεύτερης φάσης, θα ακολουθήσει η σύμβαση μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και του αναδόχου, διάρκειας 5 ετών για την έρευνα και μέχρι 30 ετών για την εκμετάλλευση (αν και εφόσον εντοπιστούν αξιόλογα κοιτάσματα προς αξιοποίηση).

Χρυσώνοντας το χάπι για τους Χιώτες, ο δημόσιος διεθνής διαγωνισμός στην πρώτη φάση εκδήλωσης ενδιαφέροντος εξαιρεί χωριά, οικισμούς, κτίσματα, εγκαταστάσεις, υποδομές, χώρους δημοσίων, δημοτικών ή κοινοτικών οδών και πλατειών, αιγιαλό, την παραλία και λοιπούς κοινόχρηστους χώρους και εκτάσεις κατεχόμενες από δημόσιας χρήσης τόπους εντός των οποίων η μεταλλευτική έρευνα απαγορεύεται (άρθρο 18 Μεταλλευτικού Κώδικα). Επίσης, δεν υπόκειται στη μίσθωση η ζώνη προστασίας της ιαματικής πηγής Αγιασμάτων.

Προβλέψεις που ουδόλως καθυστερούν την κοινωνία της Χίου, οι ανησυχίες της οποίας, καθώς και των τοπικών περιβαλλοντικών και πολιτιστικών φορέων για την έκταση στην οποία θα αναπτυχθούν τελικά οι εξορύξεις, είναι απολύτως βάσιμες.

Ιδίως αν στις προβλέψεις των διατάξεων του μεταλλευτικού κώδικα για τα δικαιώματα που αποκτά η ανάδοχος εταιρεία προστεθεί η εμπειρία από την Χαλκιδική με τα μεταλλεία χρυσού, αλλά και η ύποπτη μη δημοσιοποίηση του πορίσματος της ειδικής επιτροπής αξιολόγησης οικονομικού και αποθεματικού δυναμικού των δημόσιων μεταλλευτικών χώρων (ΔΜΧ).

Πράγματι, ο μεταλλευτικός κώδικας δίνει πλήρη κυριότητα στην ανάδοχο εταιρεία μετά την υπογραφή της σύμβασης και τα δικαιώματά του υπερισχύουν στο εξής έναντι των ιδιοκτητών του εδάφους:

«Ο μεταλλειοκτήτης έχει δικαίωμα κατάληψης ξένων εδαφών για τις ανάγκες του μεταλλείου του... Υποχρεούται να αποζημιώνει τον ιδιοκτήτη της επιφάνειας του εδάφους για τη στέρηση του εισοδήματος ή της χρήσης του ακινήτου του». (Μεταλλευτικός Κώδικας, άρθρα 139, 37, 38, 39, 40).

«Ο μεταλλειοκτήτης δικαιούται να εκτελεί μεταλλευτικές εργασίες στο υπέδαφος ξένου ακινήτου χωρίς υποχρέωση προηγούμενης απαλλοτρίωσης ή καταβολής αποζημιώσεως στον ιδιοκτήτη του εδάφους ή συστάσεως δουλείας στο ξένο ακίνητο». (Μεταλλευτικός Κώδικας αρ. 67παρ. 2 και 3, Αστικός Κώδικας αρ. 1001 εδ. β και Σύνταγμα αρ. 17).

«Είναι επιτρεπτή η αναγκαστική απαλλοτρίωση ιδιοκτησιών εάν από τις εργασίες τίθενται σε κίνδυνο τα κτίσματα ή η ζωή ή η υγεία των κατοικούντων σε αυτές» (αρ. 128 παρ.2 του ΜΚ).

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

«Ο κύριος της γης έχει υποχρέωση να ανέχεται την εκπομπή αιθάλης, καπνού, αναθυμιάσεων, θερμότητας, θορύβου, δονήσεων ή άλλες παρόμοιες επενέργειες που προέρχονται από γειτονικό μεταλλείο, εφ' όσον αυτές δεν παραβλάπτουν σημαντικά (!) τη χρήση του ακινήτου του...» (αρ. 1003ΑΚ).

Προφανές και επόμενο είναι, λοιπόν, ότι στην απόφαση εκκίνησης της διαδικασίας έρευνας και εκμετάλλευσης των ορυχείων έχει αντιταχθεί με πλήθος αντιδράσεων, ανακοινώσεων και κινητοποιήσεων σύσσωμη η χιώτικη κοινωνία, επιστήμονες και φορείς που αναδεικνύουν τεκμηριωμένα τις καταστροφικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, στη δημόσια υγεία, στην οικονομία του νησιού, επισημαίνοντας την έλλειψη από μέρους του Υπουργείου οποιασδήποτε σοβαρής και ενδελεχούς διερεύνησης όλων των διαστάσεων του θέματος πριν την προκήρυξη του διαγωνισμού.

Ενδεικτικά μόνο και μεταξύ πολλών άλλων φορέων: ο Ιατρικός Σύλλογος Χίου, ο Δικηγορικός Σύλλογος Χίου, η Νομαρχιακή Επιτροπή ΤΕΕ Χίου, το Επιμελητήριο Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας, η Ομοσπονδία Χιακών Σωματείων Αττικής και πλήθος άλλων.

Δηλωτική της κάθετης και ομόθυμης απόρριψης των κυβερνητικών σχεδίων για εξόρυξη αντιμονίου στη Βόρεια Χίο από τους πολίτες, τους φορείς και τον οικονομικό κόσμο της νήσου, εξάλλου, είναι η **διοργάνωση την Τετάρτη 19/2/25, στην κεντρική πλατεία της Χίου, Παγχιακού Συλλαλητηρίου ενάντια στις εξορύξεις αντιμονίου.**

Επειδή, η διασφάλιση της δημόσιας υγείας και η προστασία του περιβάλλοντος αποτελούν αδιαπραγμάτευτες προτεραιότητες και συνταγματικά επιβαλλόμενες υποχρεώσεις της Πολιτείας,

Επειδή, η συναίνεση στην επιστημονική κοινότητα είναι ότι το αντιμόνιο και τα υποπροϊόντα του, όπως το αρσενικό, έχουν σωρευτική δράση στον οργανισμό του ανθρώπου και ειδικά σε μεγάλες ποσότητες είναι εξαιρετικά επικίνδυνα, οι δε επιδράσεις του στην υγεία του ανθρώπου είναι αποτέλεσμα έκθεσης σε νερό, αέρα (σκόνη) και έδαφος με προσμείξεις του βαρέος αυτού μετάλλου σε περιοχές με εξορυκτικές δραστηριότητες,

Επειδή, η εξόρυξη αντιμονίου στη Χίο, η οποία διαφημίζεται ως δήθεν «οικονομικά επωφελής» θα βλάψει ανεπανόρθωτα την υγεία του πληθυσμού, η δε επιταχυνόμενη από την Κυβέρνηση διαδικασία για την έναρξη της εξορυκτικής διαδικασίας δρομολογείται για άλλη μία φορά χωρίς καν να συζητούνται οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην υγεία του τοπικού πληθυσμού, αλλά και οι αρνητικές συνέπειες για άλλους οικονομικούς τομείς, όπως ο τουρισμός και η γεωργία και **δη η καλλιέργεια των μοναδικών στη Χίο μαστιχόδεντρων**,

Επειδή, συναφώς, απουσιάζει από την πλευρά της Κυβέρνησης μία ολοκληρωμένη διερεύνηση της έκτασης και της σοβαρότητας των επιπτώσεων στην ανθρώπινη υγεία, στο φυσικό περιβάλλον και στην τοπική οικονομία, λόγω των αποβλήτων της εξορυκτικής δραστηριότητας, γεγονός που ενισχύει την εύλογη καχυποψία των πολιτών απέναντι στην πλήρη κυβερνητική αδιαφορία για την προάσπιση των δημοσίων αγαθών,

Επειδή, μετά την κατακύρωση του διαγωνισμού, οι έννομες συνέπειες από την εκχώρηση θα δώσουν υπέρτερα δικαιώματα στην ανάδοχο εταιρεία και η Ελληνική Πολιτεία θα βρίσκεται σε μειονεκτική διαπραγματευτική θέση,

Επειδή, για τον σχεδιασμό του προτεινόμενου έργου αγνοήθηκαν παντελώς οι απόψεις και οι προτάσεις των ενδιαφερόμενων κοινοτήτων στο πλαίσιο μια εξόχως προσχηματικής δήθεν διαβούλευσης,

Επειδή, σύσσωμη η κοινωνία της Χίου, με τη στήριξη των επαγγελματικών φορέων και της επιστημονικής κοινότητας τάσσεται αναφανδόν κατά της προκήρυξης του διαγωνισμού και απαιτεί την ακύρωσή του και την απόρριψη οποιασδήποτε σκέψης για την εξόρυξη αντιμονίου στη Βόρεια Χίο και για τη μετατροπή αυτού του σπάνιας φυσικής ομορφιάς και σχετικά ανέγγιχτου τμήματος του νησιού σε νεκρή βιομηχανική ζώνη με την εγκατάσταση ορυχείων και ΒΑΠΕ.

Επειδή, οι κυβερνητικοί σχεδιασμοί ακυρώνουν έγκυρες και ώριμες προτάσεις ήπιας αξιοποίησης που έχουν εκπονηθεί εδώ και χρόνια, παραδείγματος χάρη για την ανάδειξη των μονοπατιών και για την επαναλειτουργία του υδροθεραπευτηρίου Αγιασμάτων,

Ερωτάται ο αρμόδιος υπουργός :

1. Προτίθεται να προβεί άμεσα στην ανάκληση/ακύρωση της διαγωνιστικής διαδικασίας για την εκμίσθωση των δικαιωμάτων έρευνας και εκμετάλλευσης μεταλλευτικών ορυκτών του Ελληνικού Δημοσίου επί τμήματος έκτασης 9,02 τ. χλμ του Δημόσιου Μεταλλευτικού Χώρου Νήσου Χίου, Δήμου Χίου, Περιφέρειας Βορείου Αιγαίου;
2. Προτίθεται να προβεί στην ανάθεση σύνταξης ειδικών μελετών για την ανάδειξη και τεκμηρίωση των επιπτώσεων που θα έχει η συγκεκριμένη δραστηριότητα στο περιβάλλον, στη δημόσια υγεία, στα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα και στην οικονομία της Χίου σε συνεργασία με την επιστημονική κοινότητα;
1. Προτίθεται, μετά την ακύρωση του τρέχοντος διαγωνισμού και λαμβάνοντας υπόψη όλα τα κρίσιμα συμπεράσματα που θα εξαχθούν από τη συνολική, τεκμηριωμένη διερεύνηση του θέματος, να προχωρήσει στη λήψη αποφάσεων μετά

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

από ουσιαστική, αντικειμενική και διάφανη διαβούλευση με την κοινωνία της Χίου για, την ήπια, απολύτως εναρμονισμένη με την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου, επένδυση στην οικονομική ανάπτυξη του βόρειου τμήματος του νησιού, απορρίπτοντας άνευ ετέρου οποιαδήποτε βιομηχανικής κλίμακας δραστηριότητα, όπως εγκατάσταση ορυχείων και ΒΑΠΕ;

Οι ερωτώντες Βουλευτές

Παναγιού (Γιώτα) Πούλου
Βουλευτής Βοιωτίας

Αλέξανδρος Αυλωνίτης
Βουλευτής Κερκύρας

Κυριακή Μάλαμα
Βουλευτής Χαλκιδικής

Θεοδώρα Τζάκρη
Βουλευτής Πέλλας

Δρ. Μιχαήλ Χουρδάκης
Βουλευτής Α' Θεσσαλονίκης

Ραλλία Χρηστίδου
Βουλευτής Β3 Τομέα Αττικής